

Otkrivenje i nadahnuće

“Otkrivenje Isusa Krista koje mu dade Bog da pokaže slugama svojim što se ima uskoro dogoditi. I on to pokaza znacima po svom anđelu kojega posla svome sluzi Ivanu. Ovaj svjedoči za riječ Božju i za svjedočanstvo Isusa Krista — za sve što je vidio.” (Otkrivenje 1,1.2)

Biblijski tekstovi: Hebrejima 1,1.2; 2. Timoteju 3,15-17; 2. Petrova 1,18-21; Izlazak 17,14; Otkrivenje 1,19; Ezekiel 4,1-8.

Apostol Ivan bio je u užem krugu dvanaestorice apostola (Luka 8,51; Matej 17,1; 26,36.37). Nakon Kristovog uzašašća nastavio je svoju službu u Jeruzalemu. Međutim, prije pada Jeruzalema (70. godine), preselio se u Efez da bi nadgledao crkve u rimskoj pokrajini Maloj Aziji. Tijekom progonstva kršćana u vrijeme rimskog cara Domicijana, bio je prognan na Patmos, otok u Egejskom moru.

Na Patmosu je Ivan primio posebne proročke poruke ne samo za sedam crkava Male Azije, već i za kršćane u svim stoljećima (Otkrivenje 1,1-3.9-11). Lanac prenošenja proročke poruke, čiji je dio Ivan bio, izgledao je otprilike ovako: od Boga Oca, preko Isusa Krista, preko anđela i preko apostola Ivana do čitatelja i slušatelja. To je klasičan primjer procesa otkrivenja-nadahnuća, u kojem Bog preko proroka prenosi poruke ljudima.

Pouka za ovaj tjedan konkretno ispituje složeni proces otkrivenja-nadahnuća, stavljajući poseban naglasak na usmene i pisane oblike komunikacije, kao i na dramatizacije putem kojih je božanska poruka priopćavana ljudima.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 646—651.

OPĆE I POSEBNO OTKRIVENJE

Pročitajte Hebrejima 1,1.2. Zašto Bog toliko želi komunicirati s nama? Što nam On poručuje preko Isusa i proroka?

.....

.....

Što bi nam Stvoritelj svemira uopće imao za reći? Zašto On komunicira s nama? Zato što smo pala ljudska bića u grešnom svijetu i suočavamo se sa smrću, patnjom i kušnjama. Bog nam, dakle, govori zato što želi da znamo zašto smo ovdje, zašto ima toliko toga lošeg i zašto usprkos tome možemo gajiti nadu u Njegovu ljubav prema nama.

Božje opće otkrivenje, kao što se vidi u svijetu prirode, rječito govori o Njegovoj beskrajnoj moći i brižnoj ljubavi. Kralj David kliče: "Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih." (Psalam 19,1) Apostol Pavao dodaje: "Vječna moć i božanstvo Božje su nevidljive osobine, ali se od početka svijeta mogu opažati i razumjeti u onome što je Bog stvorio. Stoga, nemaju nikakve isprike za svoja zla djela." (Rimljanima 1,20 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Isto je tako zadivljujuće razmišljati o Božjoj sili obnove koja se očituje u tajanstvenim procesima iscjeljenja u našem svijetu. "Božja iscjeliteljska sila prožima cijelu prirodu. Ako je drvo ozlijeđeno, ako je ljudsko biće ranjeno ili je slomilo kost, priroda odmah počinje zacjeljivati ozljeđu. I prije nego što se pojavi potreba, iscjeliteljske sile su u pripravnosti. Čim je dio tijela ranjen, sve se sile posvećuju djelu obnavljanja." (Ellen G. White, *Odgoj*, str. 96; u izvorniku 113)

Međutim, koliko god lijep i poučan bio svijet prirode, on ne otkriva samo Božju moć i ljubav, već i prisutnost zla (vidi Postanak 3,14-19; Matej 13,24-30). Ta dvoznačna poruka može se pravilno razumjeti samo u svjetlu Božjeg *posebnog* otkrivenja koje nalazimo u Isusu Kristu, utjelovljenoj Riječi Božjoj, i u Bibliji, Božjoj pisanoj Riječi koja svjedoči o Njemu (Ivan 5,39).

Sveto pismo je nadahnuti zapis Božjih poruka upućenih svim ljudima u sva vremena. Ono nam govori o stvaranju svijeta i njegovom tragičnom padu, o Božjem zadivljujućem planu spasenja i o konačnoj obnovi planeta Zemlje. Koliko god sažeti i probrani bili neki od biblijskih narativa, oni su uvijek pouzdani jer nam Bog govori preko njih (vidi 2. Timoteju 3,16; 2. Petrova 1,19-21).

Premda priroda svakako upućuje na Stvoriteljevu moć i ljubav, zašto nam je još uvijek nužno potrebna i pisana Riječ? Što nam Riječ govori što priroda, sama po sebi, nije u stanju reći?

PROCES NADAHNUĆA

Mnoge knjige i drugi spisi, a ne samo Biblija, došli su do nas tijekom stoljeća. Pa ipak, Bibliju smatramo Božjom riječju. Što je razlikuje od drugih spisa?

Pročitajte 2. Timoteju 3,15-17; Jakov 1,17. Koju bismo važnu poruku trebali izvući iz tih redaka?

.....

.....

Ima određenih rasprava kada je riječ o najboljem prijevodu 2. Timoteju 3,16, ali većina biblijskih prijevoda ipak tumači taj odlomak na sličan način, naglašavajući da je cijela Biblija božanskog podrijetla (2. Petrova 1,20.21).

Jedan biblijski tumač objašnjava da "Pavao tu po svoj prilici razmatra Sveto pismo kao cjelinu i kaže da je cjelokupno Sveto pismo 'korisno za pouku, za karanje, za popravljavanje i odgajanje u pravednosti', prije nego da je svaki biblijski odlomak koristan u tom pogledu." (G. W. Knight III, *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text*, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1992., str. 445)

Ali kako razumjeti proces nadahnuća na osnovi kojeg je Biblija nastala? Proročko nadahnuće trebali bismo prepoznati kao pomoć koju Duh Sveti pruža pravim prorocima kako bi na pouzdan način prenosili božanske poruke. Ta je pomoć osigurana ne samo u procesu *primanja* poruka, već i u njihovom jasnom *prenošenju* do onih kojima su namijenjene.

Božje poruke stizale su preko viđenja i snova (Brojevi 12,6; Izaija 6,1.8). Bog je također koristio očevice (1. Ivanova 1,1-3), Duhom vođena povijesna istraživanja (Luka 1,1-3) i božanske dojmove na um (2. Petrova 1,21). Bez obzira na sredstvo kojim se Duh Sveti služio, prorocima i biblijskim piscima davane su objektivne, a ne subjektivne poruke o istini koju je trebalo objaviti. Što znači da Božje poruke nisu smjele biti neovlašteno mijenjane niti na bilo koji način izvrtane od strane Njegovih glasnika, bez obzira na to što su se oni izražavali vlastitim riječima.

Zadatak prenošenja proročkih poruka do slušateljstva kojem su bila namijenjena mogao se obaviti usmeno (2. Petrova 1,19-21), u pisanom obliku (Ivan 20,30.31) ili dramatizacijom (Ezekiel 4,1-8).

Premda ostaju mnoga pitanja o tome na koji je način Biblija bila nadahnuta, ili kako nadahnuće uopće djeluje, zašto je toliko važno vjerovati da je Biblija Božja nadahnuta Riječ, bez obzira na to što možda ne razumijemo u potpunosti kako je ona napisana?

USMENE PORUKE

Pročitajte 2. Petrova 1,18-21. Kako možemo biti sigurni da su usmene poruke koje su Božji proroci prenosili bile isto tako nadahnute i pouzdane kao i one koje su zapisane?

.....

.....

Bog je razgovarao s Adamom i Evom prije pada (Postanak 2,16.17) i poslije (Postanak 3,9-19). U oba slučaja oni su savršeno dobro razumjeli Njegove riječi. Njegov glas se razgovjetno čuo i sa Sinaja (Izlazak 20,1-20), kao i prigodom Isusovog krštenja i preobraženja (Matej 3,17; 17,5). Mi možemo pogrešno razumjeti ono što nam drugi ljudi govore, ali kada nam Bog govori, tu sasvim sigurno neće biti nesporazuma niti obmane.

U Bibliji čitamo: "Još reče Bog Mojsiju: 'Ja sam Jahve.'" (Izlazak 6,2) Mnogi biblijski pisci također su potvrdili da su čuli Božji glas kada im je govorio. To je bio slučaj i s Izaijom (Izaija 8,1.11), Jeremijom (Jeremija 1,4.9.11) i Ezekielom (Ezekiel 3,16; 6,1). Svaki pokušaj njezikanja takvih i drugih sličnih tvrdnji završio bi dovodenjem u pitanje iskrenosti proroka i pouzdanosti same Biblije.

Kao što je Bog govorio prorocima razumljivim ljudskim jezikom, tako su i proroci govorili svojim slušateljima. Na primjer, Noa je bio pravi Božji prorok i vjerni "glasnik pravednosti" (2. Petrova 2,5). On nije napisao nijedan odlomak u Bibliji, ali je usmeno prenosio Božju poruku svojim suvremenicima, i njegova poruka nije bila ništa manje nadahnuta od spisa kanonskih proroka.

Nekoliko drugih proroka, uključujući Natana, Iliju, Elizeja i Ivana Krstitelja, nikad nisu napisali nijedan biblijski odlomak, već su svoju poruku usmeno prenosili.

A što je sa samim Isusom Kristom? Evandeoski zapis spominje da je On tijekom svoje zemaljske službe jednom prigodom počeo "pisati prstom po tlu" (Ivan 8,6). I to je sve. Nemamo izvještaj da je Isus napisao bilo što drugo. Ali je usmeno poučavao i propovijedao "kao onaj koji ima vlast" (Matej 7,29). Neki od Njegovih slušatelja čak su priznali da "nikada čovjek nije govorio kao ovaj čovjek!" (Ivan 7,40.46) Isus je prvenstveno bio usmeni prenositelj Božjih poruka. Ali Njegove poruke nisu bile ništa manje vjerodostojne i obvezujuće zbog toga što On sam nije napisao nijednu biblijsku knjigu.

Zadivljujuće je što Bog ima i takve proroke koji nemaju svoje spise u Bibliji. Zašto i ti nekanonski proroci također posjeduju autoritet?

PISANE PORUKE

Neki čuveni govori duboko su utjecali na život ljudi, čak su mijenjali tijek povijesti. Da ti govori nisu bili zabilježeni, riječi bi izbljedjele ili bi možda bile iskrivljene prolaskom vremena. Dakle, pisanje daje trajnost izgovorenoj riječi, a ta trajnost omogućava da se poruka prenosi kroz vrijeme.

Ubrzo nakon što su Izraelci napustili Egipat i porazili Amalečane, Bog je naložio Mojsiju: "Zapiši ovo u knjigu za sjećanje." (Izlazak 17,14) Počevši od Mojsija, koji je napisao prvih pet biblijskih knjiga i Psalam 90, Duh Sveti vodio je kanonske proroke čiji spisi sada sačinjavaju šezdeset šest biblijskih knjiga.

Pročitajte Izlazak 17,14; Ivan 20,30.31; 1. Korinćanima 10,11; Otkrivenje 1,19. Zbog kojih je razloga, između ostalog, Bog tražio od svojih proroka da zapišu poruke koje im je dao?

.....

.....

.....

Različite biblijske knjige odražavaju književni stil i vještine svojih pisaca. Kao što ćemo vidjeti u pouci za sljedeći tjedan, osobni tonovi i različiti stilovi autora ne oduzimaju ništa od značenja njihove poruke, jer ne postoje različiti "stupnjevi" nadahnuća. Neki dijelovi Biblije očito su relevantniji i primjenjiviji na naš život i vjeru od drugih dijelova. Ali ta istina ne čini jedan dio Biblije nadahnutijim od nekog drugog.

Ponekad su biblijski pisci zapisivali nadahnute poruke koje su najprije iznosili usmeno, sami ili preko povjerljivih suradnika. U Ponovljenom zakonu Mojsije je zabilježio posljednje govore koje je održao Izraelcima prije svoje smrti. Četiri evanđelja bilježe brojne Isusove govore i nauk tijekom Njegove ovozemaljske službe. Ali ima slučajeva kada su proroci citirali i nenadahnute izvore (Djela 17,28; 1. Korinćanima 15,33; Titu 1,12), pa čak i riječi Sotone (Postanak 3,1-5; Matej 4,1-11).

Trebali bismo uzeti u obzir da su proroci, kao što su bilježili osjećaje i želje drugih ljudi, isto tako izražavali i svoje ljudske reakcije (vidi Daniel 8,27; Otkrivenje 22,8.9). Štoviše, Biblija iznosi mnoge dobre primjere koje treba oponašati, ali i mnoge loše kojih se treba kloniti (1. Korinćanima 10,1-11).

Dok čitamo Bibliju, trebamo imati na umu da ona, iako nije napisana savršenim jezikom, nosi nepogrešivu poruku koja će izdržati ispit vremena.

UPRIZORENJA, SIMBOLI, USPOREDBE

Biblija sadrži bogat izbor jezičnih slika i metafora. Na primjer, čitav starozavjetni žrtveni sustav sa žrtvenicima patrijarha, Mojsijev sveti Šator i Hram u Jeruzalemu bili su slikovito uprizorenje Kristove pomiriteljske žrtve na križu i Njegovog nebeskog svećeništva (Hebrejima 8,1-6).

U Danielovim proročanstvima, kraljevstva i svjetske sile predstavljani su kao različiti dijelovi velikog kipa (Daniel 2,31-45), različite nemani i rogovci (Daniel 7 i 8) i kao dva kralja (Daniel 11). Slični prizori pojavljuju se i u Otkrivenju, kao u slučaju dviju Zvijeri iz 13. poglavlja.

Isus je u svojem nauku o sebi govorio kao, na primjer, o Kruhu života (Ivan 6,35.41-58), Svjetlu svijeta (Ivan 8,12; Ivan 9,5) i pravom Trsu (Ivan 15,1-8). A preko usporedbe o sijaču (Matej 13,1-9.18-23) i još nekoliko drugih (Matej 13,24-52 itd.), ilustrirao je narav i rast svojega kraljevstva.

Pročitajte Ezekiel 4,1-8. Što mislite zašto Bog nije samo usmeno izgovorio, već je i dramski prikazao neke od svojih poruka?

.....

.....

.....

.....

Živopisna dramatizacija pojavljuje se u Ezekielu 4,1-8, gdje je Bog tražio od proroka da napravi minijaturu Jeruzalema i da leži, najprije na lijevoj strani 390 dana, predstavljajući Izraelov dom, a onda na desnoj strani 40 dana, predstavljajući Judin dom. Još jedno vizualno iskustvo bilo je Hošein božanski ugovoreni brak s Gomerom, prostitutkom, čime je predstavljena duhovna nevjera Izraela prema Bogu (Hošea 1,2-9).

Ta dramatična iskustva Ezekielu i Hošee danas djeluju prilično zastrašujuće. Ali u tome i jest poanta — trebala su biti zastrašujuća ne samo za nas, već i za tadašnji svijet. U vrijeme kada su opomene proroka otvoreno odbacivane (vidi 2. Ljetopisa 36,15-21), posljednji čin božanske milosti bio je da na dramatičan način upozori ljude na njihovo pravo stanje, kako bi ih doveo u istinsko pokajanje. Takav jedan dramatičan prikaz svakako im je trebao pokazati koliko ozbiljno moraju shvatiti opomene koje im Bog upućuje.

Kakvo bi uprizorenje danas netko mogao izvesti kako bi nas upozorio, recimo, na to da smo Laodicejci? Vidi Otkrivenje 3,14-18.

ELLEN G. WHITE O OTKRIVENJU I NADAHNUĆU

Adventisti sedmoga dana vjeruju da je Ellen G. White bila božanski nadahnuta. Njezini spisi, način života i služba zadovoljavaju kriterije za pravog proroka. Posjedovala je istu vrstu nadahnuća kao biblijski proroci, premda nikad nije smatrala da su njezini spisi isto što i Sveto pismo. Naprotiv, Ellen G. White je uvijek uzdizala Bibliju. Ali kako je ona sama razumjela Božja proročka otkrivenja koja su joj dana i proces vlastitog nadahnuća?

Prvo, Ellen G. White je oduvijek smatrala Bibliju Božjim autoritativnim i nepogrešivim otkrivenjem. Biblija otkriva Božju istinu i Njegov plan spasenja za pali ljudski rod. On pritom, kao što saznajemo, preko proroka prenosi svoje poruke.

Drugo, Ellen G. White je priznavala da proces nadahnuća podrazumijeva božansko-ljudsko djelovanje. Bog je priopćavao svoje poruke, ali onda je prorok prenosio božanske upute koristeći se vlastitim riječima. Ona je to ovako izrazila: "Nisu nadahnute same riječi Biblije, već su ljudi bili nadahnuti. Nadahnuće ne djeluje na čovjekove riječi i njegovo izražavanje, već na samog čovjeka koji, pod utjecajem Duha Svetoga, biva obuzet mislima. ... Božanski um i volja spajaju se s ljudskim umom i voljom, tako da je ono što čovjek izgovara zapravo Božja riječ." (*Selected Messages*, sv. 1, str. 21)

Što se tiče viđenja i proročkih snova, Ellen G. White je "nadahnuće misli" razumjela kao spoj božanskog otkrivenja i ljudskog iskustva. Pisala je: "Biblija, sa svojim Bogom danim istinama izraženim ljudskim jezikom, spoj je božanskog i ljudskog." (*Selected Messages*, sv. 1, str. 25) Bog je na razne načine osposobljavao um svojeg glasnika za razumijevanje Njegove poruke. To je obuhvaćalo slikovite prizore, riječi i misli koje su upošljavale sva prorokova osjetila. Iskustvo Ellen G. White bilo je slično iskustvu biblijskih pisaca.

Treće, Ellen G. White je napominjala da nisu sva njezina ljudska iskustva i razgovori bili nadahnuti. "Ima trenutaka kada se mora govoriti o običnim stvarima," primjećivala je, "kada um moraju zaokupiti obične misli, moraju se napisati obična pisma i dati informacije koje se prenose od jednog do drugog radnika. Takve riječi, takve informacije nisu dane pod nekim posebnim nadahnućem Božjeg Duha." (*Selected Messages*, sv. 1, str. 39) Važno je shvatiti tu razliku kada čitamo i govorimo o njezinim spisima i iskustvima, a posebno o njezinoj prepisci i dnevnicima.

Poznavanje stavova Ellen G. White kada je riječ o otkrivenju i nadahnuću pomaže nam da izbjegnemo krajnosti i da njezine savjete čitamo mudro i s razumijevanjem. Da biste saznali više, posjetite internet-sku stranicu: <https://whiteestate.org/absg/5>.